

kiếp người. Đã đến lúc tôi tháo gỡ những nút thắt cuối cùng của cuộc sống. Lạt Ma Zopa, vị đại sư của tôi đã nói đi nói lại không biết bao nhiêu lần là *muốn được tự tại và giải thoát, chúng ta phải tự thoát khỏi những ràng buộc của cuộc sống*. Những ý tưởng này đến bây giờ mới hiển bày ý nghĩa đích thực của chúng. Phải thành thật mà nói rằng khi mới nhận thức về cái chết, tôi cũng cảm thấy đau khổ. Nó giống như chia tay với một người mà bạn hằng yêu mến. Nhưng sau khi đã nhận ra lẽ thật, đã vứt bỏ những xích xiềng thì nỗi đau khổ bỗng nhạt hắt đi, và khi không còn đau khổ thì cũng chẳng có gì để mà sợ hãi. Thay vào đó là nỗi thương xót về sự đau khổ của tha nhân khi biết rằng mình đã thoát khỏi những bi lụy mà mọi người đang còn gánh chịu. Hạnh nguyện Bồ tát (cứu khổ ban vui, sống vì người khác) là điều duy nhất còn có ý nghĩa và điều này phải xuất phát từ đáy lòng chứ không ai có thể cho chúng ta được. Tôi học được rằng ý tưởng tận hiến này phải được ban phát đồng đều cho tất cả chúng sanh, hoàn toàn không phân biệt. Tôi phải yêu thương cả những tế bào ung thư đang hủy hoại tôi vì chúng cũng cần được thương yêu như chính tôi vậy.

‘Tuy bệnh trạng trở nên nguy kịch chỉ mới gần đây nhưng tôi đã biết mình bị bệnh từ lâu rồi và điều này cũng không khuấy động tôi nhiều lắm. Đến tháng 9 năm rồi, khi Đức Đạt Lai Lạt Ma đến Sydney thì tôi biết rằng cơn bệnh đã đến hồi nguy cấp. Tôi vốn là một họa sĩ nghiệp dư và vì một lý do nào đó, tôi như bị thúc đẩy phải vẽ chân dung thần Kalachakra. Chân dung ông này vốn rất phức tạp và nhiều chi tiết vì ông ta có rất nhiều mặt và mỗi gương mặt lại diễn tả một trạng thái tâm tưởng khác nhau. Tôi không biết cái chết có đến trước khi tôi hoàn thành bức họa hay không nên tôi đã ‘thỏa thuận’ với thần Kalachakra là hãy để cho tôi hoàn tất bức vẽ. Kalachakra có vẻ đồng ý. Tôi hoàn tất bức họa vào cuối tháng giêng và cùng lúc đó, bác sĩ cho biết rằng tôi chỉ còn sống độ hai hay ba tháng nữa.

‘Khi nghĩ đến cái chết tôi không lo sợ gì cả, ngược lại, tôi cảm thấy hoan hỷ là khác. Cảm giác hoan hỷ ngày một gia tăng vì tôi đang từ từ trút bỏ những gánh nặng mà tôi đã cưu mang suốt cuộc đời. Gần đây tôi có dịp xem cuốn phim Wings of Desire nói về những thiên thần đang ‘sống’ quanh ta và lúc nào cũng sẵn sàng giúp đỡ khi chúng ta cần đến. Trước đây tôi không tin có thiên thần, ngay cả danh từ thiên thần cũng không

làm tôi thoải mái, nhưng bây giờ thì tôi tin là có. Carl Jung có nói về sự tích lũy của vô thức và bây giờ thì tôi tin tưởng tuyệt đối rằng sự tích lũy có nhận thức trên căn bản đạo đức là có thật và xảy ra cho tất cả mọi người. Trước khi thật sự đối diện với cái chết, tôi chưa bao giờ hiểu được khía cạnh đạo đức của đời sống hoặc nói khác đi, tôi không nghĩ đức hạnh là một bản chất của đời sống. Vị đạo sư của tôi cũng có đề cập đến chuyện này nhưng tôi không chú tâm lắm. Nhưng bây giờ thì nó rõ ràng lắm rồi. Tôi có một tri kiến vững chắc rằng khổ não tự bản chất vốn huyền ảo, hoàn toàn không có thật như một tia nắng cuối ngày. Có vẻ như tất cả chúng ta ai cũng phải kinh qua những khổ não đó để hiểu được chúng, nhưng thật ra chúng không có thật trong bản thể vạn pháp.

‘Tôi muốn nói với tất cả mọi người rằng cuộc đời của chúng ta vốn vô cùng đẹp đẽ, đầy ắp yêu thương và hạnh phúc. Nhưng chúng ngộ được điều này không phải là chuyện dễ dàng. Đứng ở lần ranh phân biệt tử sinh, nhận thức của tôi trở nên vô cùng nhanh chóng và ngôn ngữ thường không theo kịp những diễn tiến này. Điều đáng ngạc nhiên là tôi chỉ hiểu ra khi đã đến giai đoạn cuối của cuộc đời. Ước gì tôi hiểu được chuyện này sớm hơn nhưng có lẽ bản chất của cuộc sinh tồn là vậy. Tôi đã thực hành hàng trăm buổi quán chiếu về ý tưởng nói rằng cái chết là một điều có thực, chúng ta chỉ hiện hữu bây giờ và vì vậy hãy dứt bỏ ngay những chuyện vô ích. Hiểu vậy nhưng chúng ta không hành như vậy. Chúng ta vẫn có ảo tưởng rằng cái chết chỉ xảy ra đến vài ba chục năm sau nên không cần phải gấp rút lắm. Chúng ta vẫn tự ru ngủ mình bằng những hy vọng sai lạc : đổi xe, đi du lịch, sắm quần áo mới... nghĩa là vẫn làm những chuyện mà chúng ta cho là vui thú.

Nguyễn Dục

(còn tiếp)

